

TALEN IN DE BOVENBOUW Een advies van Levende Talen

Wat moeten onze leerlingen kennen en kunnen? Dat was de centrale vraag waarover ontwikkelteams van in totaal 150 leraren en schoolleiders zich het afgelopen jaar hebben gebogen in het kader van het project Curriculum.nu. In de vorm van negen conceptvoorstellen voor negen leergebieden presenteerden de ontwikkelteams in mei hun conceptplannen voor de onderwijsinhoud van morgen.

Tegen deze achtergrond heeft Levende Talen op verzoek van het ministerie van Onderwijs voor de leergebieden Nederlands en Engels/mvt een advies opgesteld over de rol van deze vakken in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs. Centraal hierin staan twee vragen: Wat is de rol van de betreffende vakken in de bovenbouw? En welke inhoudelijke punten moeten bij het uitwerken van de bouwstenen voor de bovenbouw aandacht krijgen?

De antwoorden op deze vragen zijn uitgewerkt in twee notities: één voor Nederlands en één voor Engels/mvt. Hoewel de accenten en uitwerkingen in beide notities verschillen, komen de aanbevelingen grotendeels overeen. Allereerst wordt de noodzaak van het hebben van heldere ijkpunten benadrukt. Om in het gebrek aan een duidelijk fundament van gezamenlijke doelen en ijkpunten te voorzien, pleit Levende Talen ervoor in navolging van de referentieniveaus Taal ook een referentiekader moderne vreemde talen in te voeren – het Gemeenschappelijk

Europees Referentiekader voor moderne vreemde talen (ERK) – en daaraan formeel de examenprogramma's van vmbo, havo en vwo te koppelen. Voor Nederlands wordt geadviseerd de nodige stappen mogelijk te maken om tot herziening en actualisering van het wettelijk vastgestelde Referentiekader Taal/Nederlands te komen.

Ten tweede adviseert Levende Talen het ministerie om ervoor te zorgen dat – zowel voor Nederlands als de vreemde talen – een evenwichtiger verdeling van vaardigheden over het centraal examen en het schoolexamen tot stand komt en een sectorspecifieke weging van vaardigheden die recht doet aan de relevantie van elk van die vaardigheden in de betreffende sector van het onderwijs. Hierbij is het ook van belang om richtlijnen voor het samenstellen van toetsen en het beoordelen van prestaties te laten ontwikkelen. Door het ontbreken van dergelijke richtlijnen zijn de prestaties op de door scholen samengestelde en afgenomen examens nu in essentie onvergelijkbaar.

Het derde advies betreft de noodzaak voor voldoende samenhang binnen en tussen leerdomeinen. In het licht van het streven van Curriculum.nu de overladenheid van het onderwijsaanbod terug te dringen, door scholen in de gelegenheid te stellen keuzes te maken om samenhang te organiseren, is met name in de notitie van Nederlands geprobeerd

te benoemen waar Nederlands en de vreemde talen (in beginsel meer) inhoudelijk op elkaar afgestemd zouden kunnen worden. In hoeverre samenhang van Nederlands met Engels enerzijds en Nederlands en de andere moderne vreemde talen anderzijds in de praktijk van het onderwijs gestalte kan krijgen, zal bij de uitwerking van de bovenbouw aandacht moeten krijgen. Het gaat dan bijvoorbeeld om het oefenen in academisch schrijven in het vwo, het ontwikkelen en hanteren van formats voor toetsing en het beoordelen van prestaties of de aanpak van de interculturele competentie, waaronder literatuuronderwijs.

Ten slotte benadrukt Levende Talen het belang van docentprofessionalisering. Curriculumontwikkeling heeft consequenties voor het handelen van leraren in de klas. Los van de vraag welke gevolgen de huidige ontwikkelingen precies zullen hebben voor hun handelen, is het noodzakelijk dat docenten alle gelegenheden krijgen zich te (blijven) professionaliseren. Levende Talen pleit voor een instantie die deze professionalisering faciliteert en erop toeziet dat leraren talen aan de vereiste competenties voldoen en die actueel houden. Levende Talen heeft al de nodige ervaring opgedaan met het opzetten van een beroepsregister en zou dit graag opnieuw oppakken.

De volledige teksten van beide notities met de bijbehorende aanbevelingen zijn te vinden op <www.levendetalen.nl>. JG ■